

Ochrona danych funkcjonariuszy policji we Francji

Katarzyna Woźniak i współautorzy

Security
in practice

Ochrona danych funkcjonariuszy policji we Francji

Opracowała: Katarzyna Woźniak[1], 14.12.2020 r.

5 grudnia 2020 r. we Francji doszło do kolejnych protestów przeciwko projektowi nowej ustawy o globalnym bezpieczeństwie. Protestujący sprzeciwiają się uchwaleniu projektu nowej ustawy, która m.in. chroniłaby wizerunek policjanta pełniącego służbę oraz pozwoliłaby nagrywać wolne (spontaniczne) zgromadzenia. Projekt ustawy o globalnym bezpieczeństwie został złożony w Zgromadzeniu Narodowym 20 listopada 2020 r. i przyjęty cztery dni później. Senat ma rozpatrzyć projekt ustawy w styczniu 2021 r.[2].

Fot. iStock by Getty Images. Neydtstock.

Według nowej ustawy o globalnym bezpieczeństwie zakazane byłoby udostępnianie materiałów filmowych i zdjęć, na których można zidentyfikować funkcjonariusza policji. Inny zapis ustawy zezwalałby na monitorowanie z dronów oraz kamer noszonych przez policję miejsc publicznych. Nowy projekt ustawy o bezpieczeństwie zdaniem władz ma pomóc w ochronie wizerunku funkcjonariuszy przed nadużyciami w Internecie i zapobieganiu atakom terrorystycznym[3]. Przeciwnicy ustawy uważają, że ogranicza ich wolność słowa, prasy oraz wolność osobistą: przestępcami czyni osoby udostępniające filmy, na których pokazana jest

brutalność policjantów. Ponadto krytycy twierdzą, że ustawa zmniejszy odpowiedzialność policji oraz pozwoli na nadużycia fizyczne ze strony funkcjonariuszy w czasie demonstracji i protestów. Przewidywaną karą za udostępnianie wizerunku policjanta w Internecie w celu zaszkodzenia jego zdrowiu fizycznemu lub psychicznemu ma być rok pozbawienia wolności oraz grzywna w wysokości do 45 tys. euro[4].

Szacuje się, że udział w protestach brało ok. 50 tys. osób, w tym 5 tys. w samej stolicy. W trakcie trwania protestów zatrzymano 95 osób, w tym dwie osoby nieletnie. 67 funkcjonariuszy zostało rannych[5]. Protesty miały charakter ogólnokrajowy. Poza Paryżem Francuzi protestowali prawie w 100 innych miastach, m.in. Bordeaux, Lille, Montpellier czy Nantes[6].

W Paryżu doszło do groźnych starć między policją a chuliganami, którzy zastosowali strategię „czarny blok” [7]. Wandale wtargnęli na pobliską budowę, zbudowali barykadę z ogrodzenia, a następnie podpalili. Żwir z budowy został użyty jako pociski, które wymierzono w policję. Uczestnicy czarnego bloku próbowali oślepić funkcjonariuszy policji wiązkami światła laserowego. Porozbijane zostały witryny sklepowe, bankowe i agencji nieruchomości. Zdewastowano wiaty przystankowe oraz podpalono kilkanaście samochodów. Policja użyła gazu łzawiącego w celu rozproszenia grupy agresywnych demonstrantów[8].

Protesty nasiliły się po opublikowaniu materiału filmowego, na którym trzech francuskich policjantów bije i znęca się nad Michele Zeclerem, czarnoskórym producentem muzycznym. Powodem do zatrzymania miał być brak maseczki ochronnej na twarzy[9]. Zdarzenie miało miejsce 21 listopada 2020 r., a film został udostępniony pięć dni później przez serwis Loopsider[10]. Brutalne pobicie Michela Zeclera wzbudziło dodatkowe wątpliwości dotyczące artykułu 24. projektu ustawy o bezpieczeństwie. Zgodnie z nową ustawą producent muzyczny nie mógłby udostępnić filmu z pobicia w żadnym serwisie internetowym. Jeżeli by tego dokonał, mógłby zostać posądzony o narażenie na zidentyfikowanie tożsamości funkcjonariuszy policji, którzy go pobili. Gdyby ustawa już obowiązywała, producent muzyczny zostałby ukarany za publiczne udostępnienie filmu.

Wzburzenie społeczeństwa wywołała wypowiedź Emmanuela Macrona dla internetowego serwisu informacyjnego Brut. Prezydent Francji odnosił się w niej do pobicia czarnoskórego producenta muzycznego oraz ostatnich protestów. Macron przyznał, że niektórzy policjanci zachowują się brutalnie w czasie interwencji oraz przyznał, że takie osoby

należy karać. Zwrócił uwagę, że podczas marszów służby porządkowe także stają się ofiarami przemocy. Najbardziej kontrowersyjnym zdaniem było stwierdzenie, że osoby o ciemnym odcieniu skóry są częściej zatrzymywane przez policję, ponieważ uważa się, że takie osoby częściej są sprawcami różnych problemów[11].

Według sprawozdania przygotowanego przez niezależnych reporterów dla Organizacji Narodów Zjednoczonych, nowa ustawa o bezpieczeństwie jest niezgodna z prawem międzynarodowym oraz prawami człowieka. Wątpliwości budzi zapis w artykule 22. zezwalający na monitorowanie tłumów za pomocą dronów oraz rozpoznawanie twarzy. Kontrowersyjny jest również artykuł 24., który ogranicza upowszechnianie filmów i zdjęć funkcjonariuszy, a tym samym zmniejsza możliwość kontrolowania przez społeczeństwo instytucji publicznych[12]. Michell Bacheleta, szefowa ONZ do spraw praw człowieka, zaproponowała Francji całkowite wycofanie artykułu 24. projektu nowej ustawy o bezpieczeństwie, który budzi wiele wątpliwości[13].

Prezydent Francji zapowiedział zwołanie rady konsultacyjnej w styczniu 2021 r. Jej zadaniem będzie dojście do porozumienia w sprawie reform między policją a rządem. Konsultacje mają być prowadzone przez przedstawicieli policji, innych reprezentantów oraz liderów społecznych. Od dawna oczekiwane reformy policji dotyczą takich kwestii, jak poprawa warunków pracy i zatrudnienia, szkolenia policji, wykorzystywanie kamer na ciele i innego potrzebnego sprzętu oraz relacje na linii policja-społeczeństwo. Według pomysłu Emmanuela Macrona w czerwcu przyszłego roku ma zostać utworzona strona internetowa, na której będzie można zgłaszać skargi na funkcjonariuszy policji. Skargi będą mogli składać obywatele, którzy doznali dyskryminacji lub nadużyć prawa ze strony policji [14].

[1] Materiał opracowany we współpracy ze studentami Analityki Bezpieczeństwa Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Gnieźnie.

[2] M. Darame, *Texte de loi sur la «sécurité globale» : le feu vert des députés à un texte controversé*, „La Monde”, 25.11.2020, www.lemonde.fr/politique/article/2020/11/25/securite-globale-le-feu-vert-des-deputes-a-un-texte-controverse_6061060_823448.html, 8.12.2020.

[3] C. Meheut, *Protests Over Security Bill in France Draw Tens of Thousands*, „The New York Times”, 28.11.2020, <https://www.nytimes.com/2020/11/28/world/europe/france-protests-security-bill.html>, 7.12.2020.

[4] E. Baswick, *Why is France's new national security bill controversial?*, „Euronews”, 28.11.2020, <https://www.euronews.com/2020/11/28/why-is-france-s-new-national-security-bill-controversial>, 7.12.2020.

[5] *Nearly 100 arrested during another anti-security law protest in France*, „Euronews”, 6.12.2020, <https://www.euronews.com/2020/12/05/dozens-of-rallies-to-march-through-france-against-security-bill>, 7.12.2020.

[6] *France police security bill: Protests turn violent again*, „BBC”, 6.12.2020, <https://www.bbc.com/news/world-europe-55201993>, 7.12.2020.

[7] „Czarny blok” – strategia zwrócenia na siebie uwagi poprzez przemoc i wandalizm. Uczestnicy tej taktyki ubierają się na czarno w celu zatajenia swojej tożsamości. Naukowcy twierdzą, że „Czarny blok” został po raz pierwszy zastosowany w Niemczech w 1980 r. przed obaleniem muru berlińskiego. S. Amiel, *Yellow vests, Black Blocs, casseurs: what's the difference? Euronews explains*, „Euronews”, 3.05.2019, <https://www.euronews.com/2019/05/02/yellow-vests-black-blocs-casseurs-what-s-the-difference-euronews-explains>, 9.12.2020.

[8] *Francja: protesty przeciw ustawie o „globalnym bezpieczeństwie”. W Paryżu doszło do starć z policją*, „Polsat News”, 5.12.2020, <https://www.polsatnews.pl/wiadomosc/2020-12-05/francja-protesty-przeciw-ustawie-o-globalnym-bezpieczenstwie-w-paryzu-doszlo-do-starcz-policja/>, 7.12.2020.

[9] N. Makarewicz, *Francja: Policjanci z zarzutami po brutalnym pobiciu czarnoskórego mężczyzny*, „RMF24”, 30.11.2020, <https://www.rmf24.pl/fakty/swiat/news-francja-policjanci-z-zarzutami-po-brutalnym-pobiciu-czarnosk,nId,4886738>, 8.12.2020.

[10] *Producteur tabassé à Paris: Macron dénonce une „honte” et demande au gouvernement d’agir*, „Sud Ouest”, 27.11.2020, <https://www.sudouest.fr/2020/11/27/producteur-de-musique-tabasse-a-paris-ce-que-l-on-sait-8124495-11066.php>, 9.12.2020.

[11] *In Pictures: Violent anti-security bill protests in France*, „Al Jazeera”, 6.12.2020, <https://www.aljazeera.com/gallery/2020/12/6/in-pictures-violence-erupts-at-new-paris-protest/>, 9.12.2020.

[12] K. Willsher, *France security law incompatible with human rights, say UN experts*, „The Guardian”, 4.12.2020, <https://www.theguardian.com/world/2020/dec/04/france-security-law-incompatible-human-rights-un-experts>, 7.12.2020.

[13] *UN rights chief urges France to scrap part of draft security law*, „Al Jazeera”, 9.12.2020, <https://www.aljazeera.com/news/2020/12/9/un-rights-chief-urges-france-to-scrap-part-of-draft-security-law>, 11.12.2020.

[14] K. Willsher, *Emmanuel Macron announces police reform consultation*, „The Guardian”, 9.12.2020, <https://www.theguardian.com/world/2020/dec/09/emmanuel-macron-announces-police-reform-consultation>, 11.12.2020.